

Gemeente Brummen

Cultuurvisie 2024 - 2034

"Cultuur verbindt ons allemaal"

KLOMPENPADEN

Eertbeekse Beekpad

www.klompnepad.nl

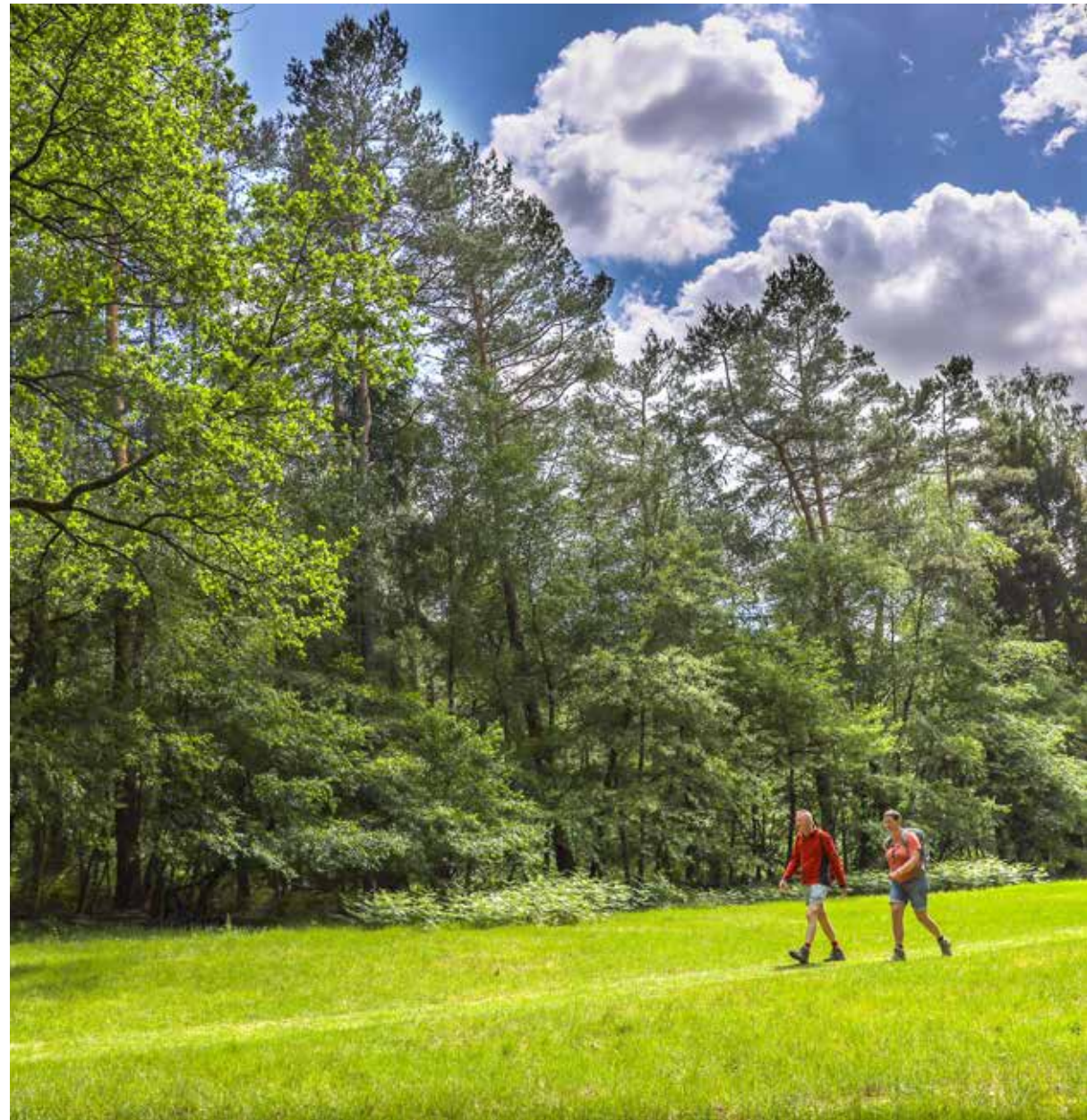
Saillant gemeente Brummen

De natuur in deze groene gemeente
is niet
preuts
zij is betoverend verleidelijk
weldadig en gul

de cultuur in deze scheppende gemeente
is niet
verlegen
zij is verrukkelijk uitdagend
vol van kleur

deze gemeente
is in het geheel
niet
terughoudend
zij nodigt u uit
om het pad te volgen van
buiten gewoon speciaal
via vermaak naar verbaasd
om even te stoppen bij
geraakt.

*Chris Ros, dorpsdichter gemeente Brummen 2022-2024
Geschreven voor het gemeentemagazine Brummen, september 2022*

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Aanleiding en proces	6
Waarom vinden we cultuur belangrijk en wat willen we bereiken?	8
Huidige situatie culturele infrastructuur in de gemeente Brummen	10
Regionale culturele samenwerking in de Gelderse Stedendriehoek	11
Uitgangspunten	13
Vervolgstappen	22
Financiën	23

Voorwoord

De kracht van Kunst en Cultuur

Kunst en Cultuur zijn essentieel voor een gelukkige en welvarende samenleving waarin iedereen een plek heeft. Cultuur vergroot het welzijn van mensen en draagt bij aan de kwaliteit van leven. Cultuur geeft ons leven ook kleur en nodigt uit om zelf mee te doen, geïnspireerd of betoverd te raken en zorgt ook voor vertier en plezier. Het helpt bij het bouwen van bruggen tussen jong en oud en zorgt voor ontmoeting, saamhorigheid en betrokkenheid van inwoners in buurtschappen, wijken en dorpen. Hierdoor heeft Cultuur een sterk verbindende functie.

We zetten met deze visie een belangrijke stap hoe wij cultuur in de gemeente Brummen de komende jaren willen ondersteunen, stimuleren en versterken. Hierbij geeft deze visie aan hoe wij de culturele sector en daarmee onze gemeente willen versterken. Gericht op verbinding en versterking binnen de cultuur sector zelf en door middel van andere beleidsdomeinen.

Mei 2024

Burgemeester en wethouders

1. Aanleiding en proces

In het coalitieakkoord 2022-2026 'Vertrouwen, Verbinden, Versterken' is opgenomen "dat Cultuur de grondlaag is van onze samenleving, het maakt hoe we samenleven in Brummen." "Cultuur is een beleving én een middel binnen het sociaal domein om de sociale cohesie te behouden en te bevorderen". Het zet ons ook aan het denken over onszelf en over de samenleving waarin we leven. Het draagt bij aan een beter sociaal milieu, betere omgangsvormen tussen mensen en meer begrip tussen culturen.

Opstellen van een Cultuurvisie

De gemeente Brummen heeft een rijk cultureel leven dat iedereen wat te bieden heeft. Diverse kunst- en culturele organisaties organiseren jaarlijks uiteenlopende activiteiten. Daarnaast vinden er ook nieuwe, éénmalige activiteiten en particuliere initiatieven plaats. De gemeente vervult hierin een faciliterende en ondersteunende rol zodat alle inwoners, verenigingen en professionals een gevarieerd cultureel programma kunnen verzorgen en uitvoeren. Er gebeurt veel op het gebied van cultuur, maar een toekomstvisie op cultuur ontbreekt tot nu toe. Een visie geeft duidelijkheid en richting om te focussen op wat echt belangrijk is. Daarom heeft de gemeenteraad door middel van een amendement aan het college opdracht gegeven om aan de slag te gaan met opstellen van een cultuurvisie. Dit in samenwerking met de Culturele Stichting en de combinatiefunctionarissen Cultuur.

Uitgebreide participatie

Op de volgende manieren heeft participatie plaatsgevonden:

- enquête over cultuur via het inwonerspanel "Brummen Spreekt";
- rondgang met de 'cultuurcaravan' langs alle kernen in onze gemeente;
- verschillende bijeenkomsten en gesprekken met een brede vertegenwoordiging van organisaties en bedrijven. Denk aan cultuur, zorg en welzijn, onderwijs (scholen), recreatie en toerisme en kerken;
- gesprekken met culturele en maatschappelijke organisaties;
- oproep met een filmpje van de kinderburgemeester waarin gevraagd is aan alle leerlingen in de groepen 5 tot en met 8 van de basisscholen om mee te denken over cultuur in onze gemeente en op school.

Door het organiseren van participatiebijeenkomsten krijgen organisaties en inwoners de kans om mee te praten en een actieve bijdrage te leveren aan deze visie en als gemeente willen wij hierbij zichtbaar, benaderbaar en aanwezig zijn.

Deze cultuurvisie is dus met bijdragen vanuit inwoners en vanuit de vele culturele en maatschappelijke organisaties in de gemeente Brummen tot stand gekomen. Dit past bij onze ambitie voor participatie.

Integrale visie

De waarde van cultuur uit zich volgens de deelnemers in een stimulans voor algemene ontwikkeling, het overdragen van (historische) kennis en het leren over normen en waarden in de samenleving. Cultuur beoefenen en beleven heeft bovendien positieve gezondheidseffecten en kan op die manier ook van betekenis zijn voor mensen die extra zorg en aandacht nodig hebben.

Zo is de cultuurvisie een integrale visie geworden die recht doet aan de waarde van cultuur voor inwoners van de gemeente. Ook maakt de visie de maatschappelijke betekenis zichtbaar die cultuur heeft in ontmoeting, recreëren en de sociale samenhang voor de mensen in de dorpskernen én in de gemeente als geheel.

Hoe verder?

We formuleren de koers op basis van uitgangspunten die we de komende jaren uitzetten voor ons cultuurbeleid. Na de vaststelling van de cultuurvisie door de gemeenteraad wordt een uitvoeringsplan voor de komende vier jaar opgesteld, waarin de visie wordt vertaald naar concrete acties en maatregelen. De geformuleerde uitgangspunten uit de cultuurvisie vormen hiervoor de basis.

2. Waarom vinden we cultuur belangrijk en wat willen we bereiken?

Er is tijdens het participatieproces veel informatie opgehaald bij inwoners, culturele en maatschappelijke organisaties. Op de vraag waarom cultuur belangrijk is en waar cultuur aan bijdraagt kregen wij uiteenlopende reacties. Maar wel met een duidelijke rode draad. De belangrijkste zijn: cultuur zorgt voor samenbinding, het verruimt je blik, immateriële behoefte, mentale gezondheid, ontspanning en ont-stressen, educatie, aantrekkingskracht voor toerisme, verdieping van verschillende culturen en drager van andere domeinen en andere culturen. Cultuur draagt volgens deelnemers bij aan zingeving, breed begrip, vormen van identiteit/bestaansrecht, inspiratie, eigenheid en identiteit, sociale cohesie, ontwikkeling van mensen en verdraagzaamheid. De rode draad hierbij is dus dat het belang van cultuur breed wordt onderschreven.

Waarde van Cultuur

Cultuur kent vele vormen en is van maatschappelijke waarde. Het cultuurhistorisch DNA van onze gemeente is door de eeuwen heen grotendeels gevormd door keuzes van onze inwoners. Telkens met nieuwe invloeden en impulsen. Zowel materieel met de prachtige monumentale gebouwen, landgoederen en lommerrijke lanen. Maar ook immaterieel waar bijvoorbeeld het ambacht 'papier maken' al 400 jaar met de kern Eerbeek verweven is. Deze keuzes hebben onder andere invloed gehad op hoe we met elkaar de openbare ruimte hebben ingericht, hoe de kernen zijn ontwikkeld maar ook welke familiebedrijven en

gezinnen hier zijn gevestigd. En bovenal heeft het gezorgd voor inwonerstrots en inwonerscohesie. Want onze inwoners zijn trots op hun leefomgeving. En vanwege de overzichtelijke omvang zijn ze al decennia lang aangewezen op elkaar. Mede daarom kent onze gemeente een hoge maatschappelijke betrokkenheid met een bruisend cultuur- en verenigingsleven waar interesses bij elkaar komen, men elkaar helpt en elkaar opzoekt. Cultuur biedt ook zingeving, beleving, inspiratie en plezier en is een verrijkende bijdrage aan persoonlijke groei en vitaliteit. En cultuur geeft identiteit, Brummen is trots op haar cultuur!

Alles bij elkaar genomen maakt dit de gemeente Brummen een gewaardeerde plek om te wonen, te werken en om te recreëren. Brummen biedt een prachtig decor van natuur en landschap gecombineerd met cultuur en erfgoed dat zorgt voor extra belevingswaarde. Voor eigen inwoners, inwoners van de regio (recreanten) én toeristen. Deze recreanten en toeristen helpen met hun bestedingen indirect weer met het in stand houden van bijvoorbeeld onze mooie leefomgeving, ons erfgoed en onze dorpskernen.

Cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme hebben hiermee een grote wederkerigheid en versterken elkaar. Niet alleen in het verleden. Juist ook in de keuzes voor de toekomst, zorgen deze beleidsvelden voor een krachtige verbinding en daarmee een kansrijke combinatie voor een betere culturele infrastructuur.

Het is voor nu en in de toekomst belangrijk om het culturele leven in onze gemeente op peil te houden en te versterken. Cultuurbeleid moet uitnodigen om mensen zoveel mogelijk - actief en passief - mee te laten doen. Cultuur moet voor iedereen toegankelijk zijn. Want door mee te doen komen mensen in beweging, gaan ze nieuwe uitdagingen aan en leren ze nieuwe mensen kennen. In een vereniging leer je samenwerken, leidinggeven, klussen klaren en meningsverschillen oplossen. Een bloeiend verenigingsleven draagt op die manier bij aan de vorming van een sterke samenleving. We willen de kracht van de culturele sector behouden en nog beter benutten in de samenleving. Immers de culturele sector is de 'smeerolie' in onze samenleving.

Daarom willen we cultuur inzetten op sociaal-maatschappelijk vlak (welzijn, zorg, positieve gezondheid), leefbaarheid en ontmoeting, recreatie en toerisme, jongerenwerk, onderwijs en cultureel erfgoed. Een bloeiend cultureel klimaat is bovendien ook van economische waarde. Kunst en cultuur leveren indirect ook geld op. Bijvoorbeeld door bezoek aan erfgoedinstellingen, horeca en restaurants. In bredere zin zorgt cultuur voor bedrijvigheid, werkgelegenheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Knelpunten

Maar er zijn ook zorgen geuit. Met uitzondering van enkele professionele organisaties (SWB en bibliotheek) bestaat het culturele leven in de gemeente Brummen uit vrijwilligersorganisaties. Deze circa 50 vrijwilligersorganisaties ontvangen geen subsidie. Dit met uitzondering van de drie muziekverenigingen en de Culturele Stichting. Voor vragen over bijvoorbeeld wet- en regelgeving, hulp bij toenemende digitalisering, fondsenwerving en andere ondersteuningsvragen weten zij niet bij wie zij daarvoor terecht kunnen. Zo komen ondersteuningsvragen binnen bij de gemeente, de Culturele Stichting en bij de combinatiefunctionarissen cultuur.

Deze vrijwilligers(organisaties) kunnen steeds moeilijker vrijwilligers vinden én binden. Vrijwilligers die evenementen organiseren en de vereniging draaiende houden. Daarnaast is er sprake van vergrijzing van het ledenbestand, soms ook een dalend aantal leden en geringe nieuwe aanwas van vrijwilligers.

Vanuit de culturele sector komt ook de vraag naar multifunctioneel gebruik van accommodaties. Hierbij zou de gemeente meer ondersteunend en faciliterend kunnen zijn op het gebied van accommodaties (oefenruimte, optredens en exposities).

3. Huidige situatie culturele infrastructuur in de gemeente Brummen

Het culturele leven in de gemeente Brummen is breed georiënteerd en richt zich op alle inwoners. De uitvoering van het cultuurbeleid is door de gemeente neergelegd bij de volgende partners:

1. Culturele Stichting

De Culturele Stichting is een vrijwilligersorganisatie. De stichting stimuleert en faciliteert niet-commerciële activiteiten op het gebied van cultuur in de gemeente Brummen. Denk aan concerten, literaire lezingen, film- en theatervoorstellingen, exposities en nieuwe initiatieven. Dit doet de stichting met een subsidie van de gemeente. De Culturele Stichting organiseert ook jaarlijks een cultureel platformbijeenkomst waar inwoners en organisaties culturele plannen, wensen of ideeën uitwisselen en bespreken. Daarnaast heeft de Culturele Stichting een eigen website, die ook een agenda bevat met alle culturele activiteiten die worden uitgevoerd. De Culturele Stichting coördineert en organiseert ook de uitreiking van de Culturele Prijs en de 2-jaarlijkse benoeming van een dorpsdichter.

2. Bibliotheek Berkel & IJssel (BIJ de bieb)

Vanaf 1 januari 2023 zijn bibliotheek Brummen/Voorst en Graafschap Bibliotheken samengegaan in Bibliotheek Berkel en IJssel. Deze bibliotheek heeft vestigingen in Zutphen, Brummen, Eerbeek, Lochem, Gorssel, Twello en Warnsveld. De bibliotheek is actief op het gebied van taal en literatuur. Daarnaast heeft deze organisatie vijf wettelijke taken, waarvan twee op het gebied van cultuur, namelijk:

- het organiseren van ontmoeting en debat én
- laten kennis maken met kunst en cultuur.

Schoolbesturen primair onderwijs: cultuureducatie

Alle partijen zijn zeer tevreden met de uitvoering van het 'Convenant cultuureducatie'. De voortzetting van de samenwerking met de scholen is vastgelegd in een nieuw convenant 'Cultuur en Onderwijs' in de periode van 1 september 2023 tot en met 31 augustus 2027. In dit convenant zijn financiële en inhoudelijke afspraken gemaakt over cultuureducatie op alle basisscholen en school "De Lans". Ieder kind kan zo tijdens de basisschoolperiode kennismaken en meedoen met alle 7 disciplines op het gebied van cultuureducatie (dans, muziek, beeldende kunst, literatuur, drama, media en cultureel erfgoed). Een bezoek aan een museum of theater maakt hiervan ook onderdeel uit.

4. Stichting Welzijn Brummen

Bij deze organisatie zijn twee parttime combinatie-functionarissen cultuur in dienst. Zij werken als intermediair en coördinator voor cultuureducatie in het primair onderwijs. Dit conform het Convenant Cultuur en Onderwijs. Daarnaast zijn de beide combinatie-functionarissen ook betrokken bij de coördinatie en de uitvoering van activiteiten voor "Meer Muziek in de Klas" op de basisscholen en school "De Lans" in onze gemeente.

4. Regionale culturele samenwerking in de Gelderse Stedendriehoek

De culturele samenwerking in de Gelderse Regio Stedendriehoek (Apeldoorn, Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen) krijgt vorm in de uitvoering van het Regioplan en het Cultuur- en Erfgoedpact.

Regioplan Stedendriehoek

Het Regioplan van de Stedendriehoek heeft als titel "Versterking van de culturele infrastructuur voor de Gelderse regio Stedendriehoek". Voor een toekomstbestendige regionale culturele infrastructuur is in 2023 een (éénmalig) provinciaal budget voor de Regio Stedendriehoek beschikbaar gesteld van € 650.000,-- voor alle gemeenten in de regio Stedendriehoek. De plannen hiervoor zijn uitgewerkt tot concrete projecten die in 2023 en 2024 worden uitgevoerd:

- a. Stimulering talentontwikkeling popmuziek (Popmakelaar)
- b. Versterking cultuureducatie (Impuls Meer Muziek in de Klas)
- c. Versterken amateurkunstbeoefening (Makelaar amateurkunst-cultuurbeoefening)
- d. Theaters voor de toekomst in de Gelderse Stedendriehoek (onder andere amateurkunst, jongerenprogrammering en regionale theaterproductie)
- e. Rondje erfgoed door de Gelderse Stedendriehoek (Verzamelalbum)

Cultuur en Erfgoedpact

Daarnaast werken de gemeenten van de Gelderse Stedendriehoek samen in het regionaal Cultuur- en Erfgoedpact, waarbij de provincie Gelderland gemeentelijke bijdragen (deels) verdubbelt op basis van de provinciale subsidieregeling. Het plan is gericht op cultuurdeelname van jongeren ondersteunt door een kunstenaar en gerelateerd aan een erfgoedlocatie. In elke gemeente wordt vanuit dit vertrekpunt een maatwerkproject uitgewerkt. De voorbereiding is in het voorjaar van 2024, de uitvoering vindt plaats in de loop van 2024. Voor het project is in totaal een budget van € 240.000 beschikbaar. De middelen komen zowel van de gemeenten als van de provincie. Hierbinnen is voor de gemeente Brummen € 20.000 beschikbaar (budget Brummen € 10.000 + matching provincie Gelderland € 10.000).

Het cultuurbudget van de gemeente Brummen bedraagt in totaal € 145.543,--. Dit budget wordt vooral ingezet in de vorm van subsidies aan de Culturele Stichting en de muziekverenigingen. Maar ook voor het uitvoeren van culturele activiteiten en projecten in het kader van cultuureducatie op scholen en voor de combinatiefunctie Cultuur. Daarnaast is er een onderhoudsbudget en een budget voor de verzekeringskosten van kunstwerken beschikbaar. Onderstaand overzicht maakt inzichtelijk welke financiële middelen beschikbaar zijn voor cultuur in onze gemeente.

Financiële middelen 2024 voor cultuur

Culturele stichting (inclusief dorpsdichter)	€ 28.679,00
Gemeentelijk Cultuurbudget (o.a. dorpsdichter/culturele prijs en overige kosten)	€ 3.000,00
Muziekverenigingen	€ 13.312,00
Combinatiefunctie cultuur (SWB) bekostigd via SPUK gelden	€ 40.000,00
Uitvoeringsbudget Cultuureducatie op scholen	€ 11.974,00
Muziekonderwijs, opheffing Streekmuziekschool (wachtgeldverplichtingen)	€ 10.085,00
Uitvoeringsbudget Cultuurvisie	€ 10.000,00
Onderhoudsbudget gedenktekens en Monumenten en kunstwerken	€ 27.043,00
Verzekering kunstwerken	€ 1.450,00
Totaal	€ 145.543,00

5. Uitgangspunten

Cultuur definiëren wij als het gehele complex bestaande uit kennis, overtuigingen, kunst, recht, ethiek, gewoonten en alle eigenschappen die door de mens zijn aangeleerd als onderdeel van een samenleving.

Cultuur wordt als (bind)middel gezien en ingezet om een bijdrage te kunnen leveren aan andere sociaal-maatschappelijke opgaven. Ook door het leggen van meer verbindingen met andere beleidsterreinen om iedereen mee te kunnen laten doen in de gemeente Brummen.

De gemeente wil als samenwerkingspartner de culturele sector faciliteren en ondersteunen. Samenwerken, elkaar kennen, weten wat de ander doet en hierop aanhaken om samen verder te komen. Zo ontstaat synergie om het cultuuraanbod in Brummen blijvend te ontwikkelen en aan te laten sluiten op de vraag. Daarnaast zien we de verbinding met andere beleidsdomeinen als kans om meer mensen mee te laten doen en kennis te laten maken met cultuur.

We willen meer mensen in Brummen mee laten doen. Om dit te bereiken zetten we in op de volgende zes uitgangspunten:

1. Meer zichtbaar maken van activiteiten en voorzieningen: één centrale paraplu via de nieuwe website: www.doemeeinbrummen.nl.
2. Op peil houden en versterken van de culturele sector.
3. Een aantrekkelijke gemeente zijn voor inwoners en toeristen.
4. Aandacht voor het terugdringen van eenzaamheid en gezondheidsachterstanden.
5. Inclusief cultuurbeleid: cultuur als middel voor ontmoeting en verbinding van alle inwoners. Uitdaging in Brummen is: alle inwoners bereiken.
6. Betere benutting van bestaande accommodaties stimuleren (voor de uitoefening van cultuur).

UITGANGSPUNT 1:

Meer zichtbaar maken van activiteiten en voorzieningen: één centrale paraplu: website: www.doemeeinbrummen.nl

We gunnen iedereen om actief mee te doen aan kunst en cultuur. Het versterkt de sociale samenhang en het gevoel van verbondenheid met elkaar en de lokale samenleving. Culturele instellingen en verenigingen streven ernaar om inclusief te zijn. We willen bereiken dat alle inwoners toegang hebben tot deelname aan culturele activiteiten en hieraan mee kunnen doen. Voor inwoners moet het aanbod goed vindbaar zijn, aansluiten op de vraag en bereikbaar zijn voor iedereen.

In meerdere bijeenkomsten en in de inwoners-enquête is aangegeven dat de informatie over het beschikbare culturele aanbod beter mag en moet. Want dit is niet voor iedereen gemakkelijk te vinden. Ook informatie op onze gemeentelijke website is 'versnipperd' en soms lastig vindbaar voor inwoners en organisaties. Informatie op één centrale plek is meerdere keren genoemd. Er is dus behoefte aan één centrale plek waar zowel de agenda alsook informatie over alle partners te vinden is. Belangrijk is ook dat het Team voor Elkaar beter op de hoogte is van het culturele aanbod voor de doorverwijsfunctie.

Hoe willen we dit bereiken?

Door het ontwikkelen van de nieuwe website www.doemeeinbrummen.nl willen wij alle activiteiten en voorzieningen meer zichtbaar en helder in beeld brengen onder één paraplu en op één centrale plek (centrale communicatie). Er is dan één vindplek met actuele informatie. Naast het digitaal delen van informatie op deze website, willen we ook mensen met niet-digitale informatie bereiken. Deze website is momenteel al operationeel om deze goed te kunnen inrichten. De officiële lancering van deze website volgt later dit jaar.

Daarom worden er aanvullend twee boekjes uitgegeven.

1. Het boekje 'Sjors Sportief en Sjors Creatief' voor naschoolse activiteiten op het gebied van Sport en Cultuur voor schoolgaande kinderen tot 14 jaar.
2. Een boekje voor inwoners vanaf 14 jaar en ouder. In dit boekje worden alle sociaal-maatschappelijke voorzieningen met inbegrip van een sociale kaart opgenomen.

UITGANGSPUNT 2:

Op peil houden en versterken van de culturele sector.

Wij willen de kracht van de Culturele sector behouden en versterken in onze samenleving. Dit doen we enerzijds via cultuureducatie, anderzijds door het ondersteunen van het verenigingsleven.

2.1 CULTUUREDUCATIE

Met cultuureducatie op school maken kinderen op jonge leeftijd kennis met cultuur. Kinderen leren over de wereld waarin ze leven en hoe ze zich daartoe verhouden. Cultuureducatie biedt hen de basis om talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Voor jongeren (12+) geldt dit zeker ook, via cultuur ontdekken en vormen ze hun eigen identiteit. We willen bereiken dat alle kinderen en jongeren in aanraking komen met het lokale aanbod van cultuur en erfgoed. De verbinding tussen cultuur op school en activiteiten buiten school willen we versterken.

Hoe willen we dit bereiken?

Er is inmiddels een meerjarig convenant "Cultuur & Onderwijs" in de periode van 1 september 2023 t/m 31 augustus 2027 afgesloten. Deze is ondertekend door alle schoolbesturen, Stichting Welzijn Brummen en de gemeente. Hierin zijn financiële en inhoudelijke afspraken gemaakt om cultuureducatie op alle basisscholen en school "De Lans" mogelijk te maken. Uit de inwonersenquête en uit de rondgang met de cultuurcaravan is gebleken dat Cultuureducatie op de basisscholen als meest belangrijke pijler voor het cultuurbeleid wordt gezien.

Kinderburgemeester

Bij de installatie van de kinderburgemeester in onze gemeente is aan de kinderburgemeester gevraagd om aan alle leerlingen in de groepen 5 tot en met 8 van de basisscholen te vragen om mee te denken over cultuur in onze gemeente. Met een filmpje heeft de kinderburgemeester opgeroepen om na te denken over hoe we cultuur verder kunnen verbeteren. "Wat vind je leuk, wat mis je aan culturele activiteiten op school en wat zou je gaaf vinden?" Tips, suggesties en ideeën werden via de ideeënbus op de scholen ingeleverd. Met de uitkomsten kunnen we activiteiten op het gebied van cultuureducatie verder verbeteren en toespitsen op de wensen en ideeën van kinderen zelf.

2.2 HET VERENIGINGSLEVEN IS EEN BELANGRIJKE DRAGER VAN DE CULTURELE SECTOR.

Niet alleen is zij een belangrijke bron van culturele activiteiten, de verenigingen hebben ook een grote maatschappelijke waarde in het saamhorigheidsgevoel. Belangrijk hierin zijn ontmoeting, het aangaan van nieuwe relaties en samen genieten, (van elkaar) leren en beleven. Tegelijkertijd constateren we dat het verenigingsleven het moeilijk heeft, bijvoorbeeld met het vinden van vrijwilligers, huisvesting en ledenwerving.

Belangrijke oorzaken hiervoor zijn:

- a. Het is voor amateurkunstverenigingen steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden (en te binden) die evenementen organiseren en om de vereniging draaiende te houden.
- b. vergrijzing van het ledenbestand en dalend aantal leden en geringe nieuwe aanwas.
- c. Dalende inkomsten uit optredens, voorstellingen, exposities en contributies.
- d. Toenemende digitalisering (bestuurders van sommige verenigingen hebben moeite om digitaal hun weg te vinden via internet en bij het digitaal aanvragen van bijvoorbeeld subsidies).
- e. Veranderingen in vraag en aanbod.
- f. Ondersteuningsstructuur in de amateurkunst is veel beperkter dan in de sport.

Onze inzet is om verenigingen structureel te ondersteunen zodat er vitale, toekomstbestendige verenigingen ontstaan.

Hoe willen we dit bereiken?

Wij willen de combinatiefunctie Cultuur uitbreiden zodat deze gemeentebreed op Cultuur ingezet kan worden. Hierbij willen wij inzetten op:

1. Verenigingsondersteuning

Samenwerking bevorderen en stimuleren tussen amateurkunstverenigingen en professionele organisaties, wet en regelgeving en vrijwilligersbeleid.

2. Versterken van de huidige combinatiefunctie Cultuur.

Momenteel wordt de combinatiefunctie cultuur uitsluitend ingezet voor het muziekonderwijs (Meer muziek in de Klas Lokaal) en het cultuureducatieprogramma op alle basisscholen (inclusief school De Lans). Daarnaast zijn de salariskosten voor de uitvoering van de combinatiefunctie Cultuur al jarenlang bevroren. Deze kosten worden niet geïndexeerd. Door autonome kostenstijgingen van de CAO lonen kan het aantal uren in de praktijk niet meer gerealiseerd worden.

3. Verbreden van de inzet van de combinatiefuncties

Kunst en Cultuur ook als middel inzetten om sociaal maatschappelijke problemen terug te dringen

(mentale gezondheid/eenzaamheid onder jongeren en ouderen). Daarnaast vinden wij ook dat de combinatiefunctionarissen Sport en Cultuur moeten samenwerken om Cultuur en Sport te combineren met elkaar. Ook is structureel afstemmingsoverleg met de bibliotheek wenselijk. Afstemming vindt nu op adhoc-basis plaats. Wij willen hierin meer structuur aanbrengen zodat er op vaste jaarlijkse momenten overleg plaats kan vinden met de bibliotheek en de combinatie-functionarissen Sport en de buurtsportcoaches die werkzaam zijn bij Stichting Sportkompas. Om aan bovenstaande onderdelen vorm en inhoud te kunnen geven is formatie-uitbreiding van de combinatiefunctie Cultuur nodig om dit te kunnen doen.

UITGANGSPUNT 3:

Aantrekkelijke gemeente willen zijn voor inwoners en toeristen. Cultuur, erfgoed, toerisme en recreatie; een krachtige en kansrijke combinatie.

3.1 TOERISME ALS EEN MIDDEL

In 2022 heeft de gemeenteraad de strategie 'Kwaliteits-toerisme in gemeente Brummen' vastgesteld. Er wordt volop uitvoering gegeven aan de doelstellingen. Daarbij wordt toerisme en recreatie benut als middel om een bijdrage te leveren aan andere maatschappelijke opgaven. Dit geldt ook wanneer je toerisme benut als middel om een bijdrage te leveren aan de culturele

infrastructuur voor inwoners. De meerjarige impact heeft, zeker als onderdeel van de populaire bestemming de Veluwe, veel potentie.

Onze gemeente behoort grotendeels tot het Veluwse deelgebied; de IJsselvallei. In samenwerking met de regio Veluwe en in het bijzonder met de IJsselvallei gemeenten, wordt geprobeerd om deze 'gouden randen' van de Veluwe verder toeristisch te ontwikkelen. Toeristische kansen worden vooral gezien in het ontwikkelen van agrotourisme en cultuurtoerisme. Onder andere in de gebiedsagenda Masterplan IJsselvallei worden deze kansen in samenhang opgepakt.

3.2 MEER INZET OP VERBINDING

Door deze verbrede kijk op toerisme en recreatie, zijn vanuit de gemeente Brummen al diverse initiatieven ondersteund en opgestart. Daarbij wordt ook culturele waarde gestimuleerd. Voorbeelden hiervan zijn evenementen als het PULP-festival, Muziekszomer Gelderland en het Pinksterfestival. Maar ook thematische wandel- en fietsroutes bieden een goede basis om culturele waarde aan te bieden. Dat stimuleert de gemeente bijvoorbeeld door de ontwikkeling van Klompenpaden te ondersteunen. De Klompenpaden kennen een eigen thema en onderweg krijgt de wandelaar cultuurhistorische informatie over de lokale omgeving waar hij / zij loopt. Deze paden komen tot stand en worden behouden met lokale vrijwilligers-groepen waarmee ook ontmoeten wordt gestimuleerd. Ook kan het Veluwse fietsnetwerk en het nieuwe wandelnetwerk worden benut om bijvoorbeeld lokale kunstroutes op te ontsluiten.

Elkaar ontmoeten, elkaar op interesse vinden én met elkaar ambassadeur zijn. Er zijn mooie voorbeelden van lokale vrijwilligersorganisaties te noemen waar cultuur en toerisme elkaar raken en omgezet worden in ambassadeurschap. Denk hierbij aan de Veluwsche Stoomtrein Maatschappij, De Middelste Molen, de Eerbeekse Oliemolen en ook de lokale IVN afdeling die de beken ruimt en gids kan zijn voor lokale wandelingen.

Naast het ontwikkelen van toeristisch aanbod, kan toerisme ook een andere invalshoek geven bij visievorming. Denk daarbij aan de bijdrage die toerisme kan leveren aan het behoud van ons religieus erfgoed en daarmee de verhalen zoals opgenomen in de Kerkenvisie.

Met beperkt faciliterend vermogen en beperkte financiële capaciteit, kan de gemeente Brummen door meer in te zetten op verbinding waar mogelijk zorgen voor een grotere culturele impact.

3.3 AMBITIE: PAPIER EN KARTONMUSEUM

Een mooi voorbeeld zijn de ambities in Eerbeek. Daar worden op dit moment vanuit het beleidsveld toerisme en recreatie plannen aangejaagd en voorbereid waarbij we ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving koppelen aan het sociale domein. Cultuur kan hierin een grote rol van betekenis spelen.

Met de ambitie uit het coalitieakkoord om 'Eerbeek een toegangspoort te maken van de Veluwe', wordt in samenhang met het programmateam Ruimte voor Eerbeek gestalte gegeven aan plannen om in de spoorzone een Veluwe Toeristisch Opstappunt (TOP) te ontwikkelen.

In het toeristische beleid, is de ambitie vastgesteld om Eerbeek en daarmee de hele gemeente Brummen een onderscheidend bezoekersmotief te geven. Een reden voor een bezoek aan de gemeente Brummen. Daarin heeft Bureau Museummaker opdracht gekregen om te starten met het opstellen van een bidbook voor een 'paper experience centrum' in Eerbeek.

Motie STIP

In november 2023 is door de Brummense gemeenteraad de motie STIP aangenomen. Daarbij heeft de raad opdracht gegeven om te onderzoeken hoe de gemeentelijke service in de grootste kern Eerbeek op niveau gehouden kan worden na de sluiting van het Servicepunt. Daarbij is richting meegegeven in de vorm van multifunctioneel ruimtegebruik met culturele activiteiten en subsidiemogelijkheden. Twee andere ambities uit het coalitieakkoord.

Deze opdracht van de raad kon perfect ingevoegd worden in het ontwikkelde bidbook van het PAK Museum. De ideeën voor dit Papier en Kartonmuseum in Eerbeek, worden verrijkt en versterkt door deze bewezen combinatie van organisaties en functies. Midden in het dorpshart waarin museum, bibliotheek én SWB kunnen huisvesten in één ontwikkeling. Een ontwikkeling waarbij ook cultureel en educatief medegebruik mogelijk is met onder andere een podium- en zalenfunctie. Wij benadrukken dat deze plannen

zich nog in een ontwikkelfase bevinden, waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden.

De ambitie draagt hiermee bij aan tal van maatschappelijke opgaven. Denk bijvoorbeeld aan de economie, werkgelegenheid en vestigingsklimaat, behoud van cultureel erfgoed, sociale cohesie, talentontwikkeling en educatie.

Een dergelijke ontwikkeling met cultuur en toerisme als katalysator, geeft een enorme economische en maatschappelijke waarde voor de inwoners en ondernemers van Eerbeek en heeft een spin off op de gemeente Brummen als geheel. Daarmee draagt het bij aan leefbaarheid en brede welvaart van onze inwoners.

Hoe willen we dit bereiken?

Door cultuur, erfgoed, toerisme en recreatie beter met elkaar te verbinden ontstaat een krachtige en kansrijke combinatie voor een sterkere culturele infrastructuur en een aantrekkelijke gemeente voor inwoners en toeristen.

UITGANGSPUNT 4:

Aandacht voor het terugdringen van eenzaamheid en gezondheidsachterstanden.

Cultuur draagt ook bij aan bredere maatschappelijke opgaven. We denken dan vooral aan vergrijzing en eenzaamheid. Cultuur werkt verbindend en heeft een positieve uitwerking op de mentale gezondheid, welzijn en de kwaliteit van leven van mensen. Cultuur kan als middel ook ingepast worden bij interventies met als doel om de bestrijding van eenzaamheid tegen te gaan en de mentale gezondheid bij jong én oud te verbeteren.

Goed anticiperen op de vergrijzing

We zullen in ons aanbod van algemene voorzieningen (versterking van de sociale basis) moeten investeren om mee te kunnen groeien met het tempo van de vergrijzing in onze gemeente. In het kader van integraal werken (SPUK/GALA) kunnen we cultuur inpassen in diverse algemene Wmo- en jeugdvoorzieningen. Dit met de wetenschap dat cultuur gunstige effecten heeft op de kwaliteit van leven en vele bruggen kan slaan.

Hoe willen we dit bereiken?

Wij willen cultuurelementen inbrengen in algemene voorzieningen, zoals het Geheugensteunpunt. Dit ter verbetering van de kwaliteit van leven, vertraging van de mentale en fysieke achteruitgang en ter vermindering van risico's op verergering van de problematiek en het bestrijden van eenzaamheid.

Muziek (en dans)

Naast beweging willen we investeren in muziek. Naast de gunstige effecten van beweging heeft ook muziek (en dans) een gunstig effect op het ontstaan of verloop van dementie. Muziek activeert het brein. Het is wetenschappelijk aangetoond dat muziek verschillende hersengebieden stimuleert. Muziek spreekt primaire

hersengebieden aan die invloed hebben op motivatie, emotie en gedrag. Verder lijkt muziektherapie bij mensen met de ziekte van Alzheimer effectief in het verbeteren van sociale vaardigheden en de emotionele toestand. Het vermindert ook gedragsproblemen.

UITGANGSPUNT 5:

Inclusief cultuurbeleid: cultuur als middel voor ontmoeting en verbinding van alle inwoners.

Uitdaging in Brummen is: niet westerse inwoners bereiken.

Tijdens één van de participatiebijeenkomsten werd gevraagd waar anderstalige culturen in onze gemeente vertegenwoordigd zijn. Hoe kunnen we inwoners met een niet-westerse achtergrond betrekken? Daarbij is aangegeven dat religies en elkaars culturen leren kennen als middel kan worden ingezet om zich meer een geaccepteerd mens te voelen. Cultuur als middel voor ontmoeting. Tijdens de participatiebijeenkomsten hebben alleen Molukse inwoners vanuit de werkgroep van de Molukse kerk en een Syrische culturele vereniging een actieve bijdrage geleverd aan deze visie. Op dit gebied is duidelijk winst te boeken!

Hoe willen we dit bereiken?

Wij willen jaarlijks een kleurrijk festival in onze gemeente mogelijk maken. Wij willen onderzoeken of hiervoor energie en inzet vanuit niet-westerse inwoners en organisaties zit om dit van de grond te kunnen tillen. Hierbij willen wij hen een podium geven om elkaar te ontmoeten met muziek, zang en dans uit verschillende culturele tradities en achtergronden. Hierbij is cultuur een belangrijk middel voor ontmoeting en verbinding van alle inwoners, zodat nieuwkomers en inwoners met een niet-westerse achtergrond volop mee kunnen doen en in contact kunnen komen met het cultureel aanbod.

UITGANGSPUNT 6:

Betere benutting van bestaande accommodaties stimuleren.

Hoewel wij een betere benutting van bestaande accommodaties willen stimuleren ontstaat in toenemende mate druk op de bestaande voorzieningen/accommodaties.

Oorzaak:

Van de circa 50 culturele organisaties beschikt één vereniging over een eigen accommodatie. De overige culturele organisaties huren accommodatieruimte om wekelijks te kunnen oefenen, repetities te houden en om concerten te kunnen uitvoeren. Hiervoor worden ruimtes gehuurd in horeca, buurt- en dorpshuizen, SWB-gebouwen, bibliotheek, Pater Dekker Cultuurhuis en kerkgebouwen. Voor grootschalige concerten wordt gebruik gemaakt van sporthal De Bhoele, sportzaal Rhienderoord en kerken.

Doordat een deel van de bestaande accommodaties is verdwenen, verkocht of een andere bestemming heeft gekregen ontstaat er in toenemende mate druk op de bestaande voorzieningen en accommodaties in onze gemeente waar de vele muziek- en dansverenigingen en zangkoren gebruik van maken.

Zo is een aantal jaren geleden zalencentrum Spoorzicht in Eerbeek afgebroken en geldt voor muziekvereniging 'De Eendracht' (zij maken gebruik van accommodatie "De Schuure") dat de huurovereenkomst per 31

december 2024 is opgezegd. Hierdoor zijn zij op zoek naar een andere accommodatie voor repetitie- en oefenruimte en voor opslag van hun muziekinstrumenten. In Brummen is het voormalig kerkgebouw aan de Primulastraat verkocht en omgebouwd tot een gezondheidscentrum. Ook het kerkgebouw aan de D.A. Van Vuurenstraat is verkocht. Verder is ook het voormalig schoolgebouw aan de Meidoornlaan in Brummen verkocht en omgebouwd tot 'Meidoornhuis' voor mensen met dementie. Daarnaast is ook café-restaurant 'Concordia' verkocht. Door de verkoop en verbouw van deze accommodatie is de zaalruimte gehalveerd en het aanwezige podium verdwenen. Muziek en zangverenigingen/koren hebben behoefte aan een 'vaste plek' voor de beoefening van hun activiteiten en voor de continuïteit van de vereniging.

Hoe willen we dit bereiken?

Wij willen samen met beheerders/bestuurders van maatschappelijke organisaties en kerkbesturen kijken naar de mogelijkheden en hierover het geprek aangaan. In het uitvoeringsplan wordt dit nader uitgewerkt.

Beeldvorming over rol gemeente voor cultuur

Kunst- en culturele organisaties vinden dat de taken van de gemeente voor cultuur betrekking moet hebben op het faciliteren en stimuleren van de verbinding en betrokkenheid bij cultuur. In beeld brengen wat er al is en vervolgens verbinden tussen partijen. Faciliteren in tijd, geld en ruimte. Volgens kunst- en culturele organisaties is er voor de gemeente geen taak weggelegd als het gaat om inhoud, wel om kaders aan te geven. Ook de verbinding leggen met andere domeinen, wordt gezien als rol van de gemeente. Verder wordt er veel waarde gehecht aan continuïteit in gemeentelijke keuzes. Daarbij wordt aangegeven dat de gemeente meer 'kunstminded', proactief en uitnodigend mag zijn als het gaat om het verstrekken van informatie over activiteiten. Kerkbesturen zien een ondersteunende rol weggelegd voor de gemeente in cultuur.

De gemeente vervult tot nu toe een faciliterende en ondersteunende rol zodat alle inwoners, verenigingen en professionals een gevarieerd cultureel programma kunnen verzorgen en uitvoeren. Hierbij faciliteren wij binnen de vastgestelde gemeentelijke financiële kaders, waartoe de Raad bij de jaarlijkse vaststelling van de gemeentebegroting besluit.

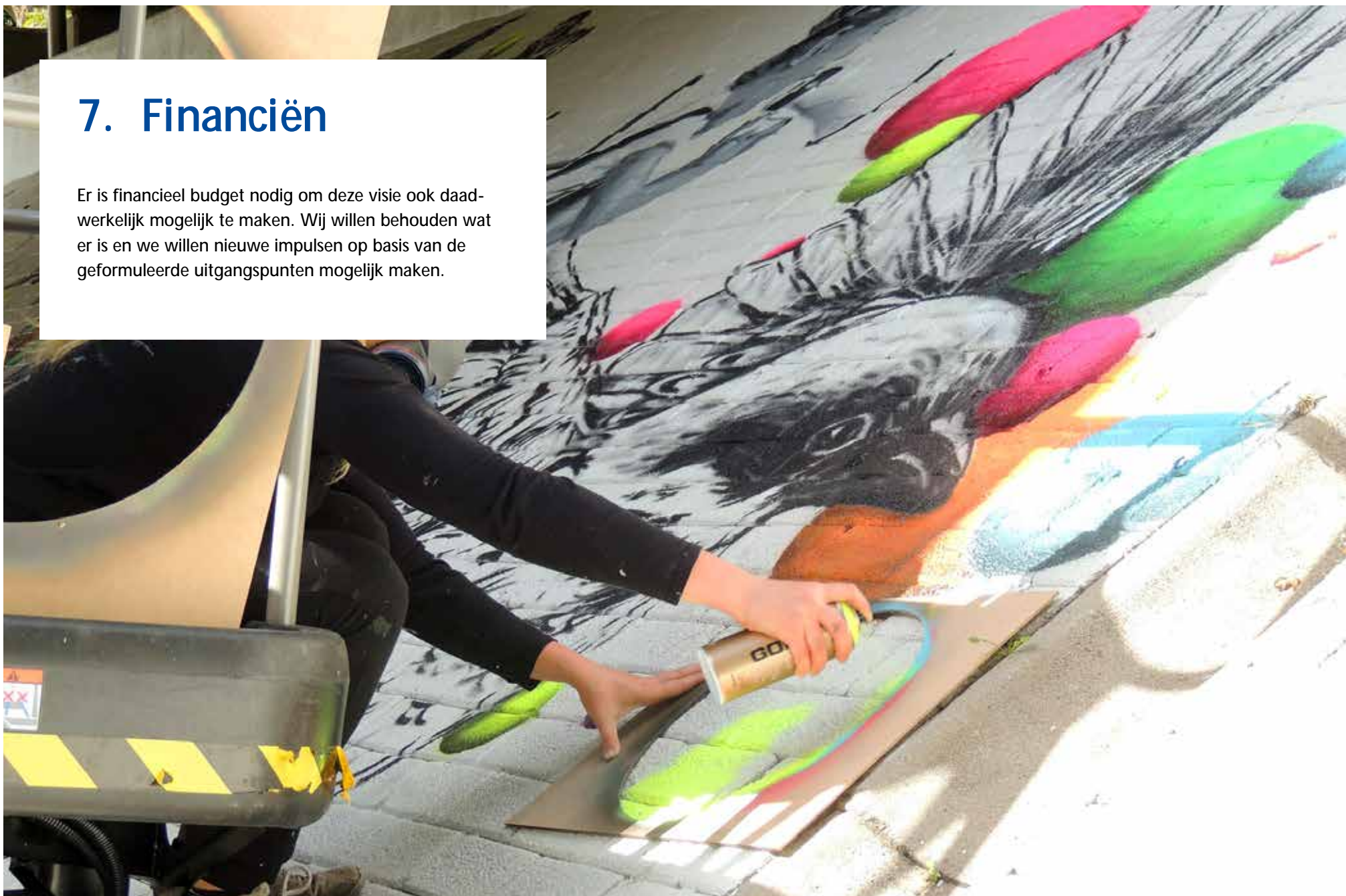
6. Vervolgstappen

Met elkaar willen wij invulling geven aan bovengenoemde uitgangspunten. Welke concrete stappen willen en kunnen we zetten om deze doelen te bereiken? Na vaststelling van de cultuurvisie zullen we door middel van interactieve bijeenkomsten een uitvoeringsplan opstellen voor vier jaar. Door in gesprek te gaan met de kunst- en cultuurorganisaties en de andere maatschappelijke partners. In het nog op te stellen uitvoeringsplan worden concrete maatregelen genoemd en opgenomen om uitvoering te kunnen geven aan de vastgestelde uitgangspunten.

7. Financiën

Er is financieel budget nodig om deze visie ook daadwerkelijk mogelijk te maken. Wij willen behouden wat er is en we willen nieuwe impulsen op basis van de geformuleerde uitgangspunten mogelijk maken.

Gemeente Brummen

BRUMMEN, JUNI 2024 | Z065562/D434347

